

באוצר החיים

פרשת תשא

דברי אלקים חיי"ם מאוצרו הטוב של
כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

והמה בכתובים בגליונות היו"ל עולת שבת בשבתו
ע"י 'מכון דברי תורה'
מתוכם נאספו כמה אמרות טהורות
לתועלת התלמידים לשנן וללמוד בדרך קצרה

יו"ל ע"י

אוצר הספרים

דישיבת צאנו קלויזענבורג

ברוקלין ניו יארק

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כל הזכויות שמורות

©

Copyright

ישיבת צאנז קלויזענבורג

1420 50th St.

Brooklyn N.Y 11219

718.436.4209

להשיג הגליון בבתי מדרשינו די בכל אתר ואתר

פרשת כי תשא

לבישת בגדים מיוחדים לכבוד השבת

מיוחד לשבת, בכדי שלא יסיח דעת ויזכור ששבת היום.

בגדים מיוחדים לשבת

ומשמע שאין די בזה ללבוש חליפה יקרה שמתלבש בו כשהולך למסחר ולמקומות מכובדים או לאנשים מכובדים, שהרי עי"ז עדיין לא יזכור ששבת היום.

מקור נוסף לזה שצריך בגדים מיוחדים לשבת מצינו בשערי תשובה [ובאמת אין זו השע"ת של הרה"ג ר' מרדכי מרגליות, שאחר הכרך השני כבר לא זכה להשלים השאר, וגמר אחריו אחיו הרה"ג ר' זלמן מרגליות בעל הבית אפרים] שמביא מהשאלות שצריך שיהיה לאדם ב' עטיפות, אחד לחול ואחד לשבת.

ובבאר היטב שם מביא עוד יותר מהאר"י הק', שיש ללבוש לשבת ד' בגדי לבן עיי"ש. ובביאור הלכה כתב שאין לעשות כן משום יוהרא, רק בביתו שרי לעשות מה שירצה, לא בפני רבים. **במשנה** ברורה שם מובא עוד מהאר"י הק' שלא ילבש בשבת כלל מה שלבש בחול.

עכ"פ לפחות צריך בגד מיוחד לשבת, כפי שמביא בשערי תשובה מהשאלות.

מקור הדבר

ומציין שם לתשובות בית אפרים סי' ט"ו. ועיי"ש בשו"ת בית אפרים שמתחכך

וידבר ה' אל משה לאמר, ראה קראתי בשם וכו' ועשו את כל אשר צויתך את אוהל מועד וכו'. ואת בגדי השרד ואת בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי בניו לכהן, ואת שמן המשחה וכו' ככל אשר צויתך יעשו.

וסמוך ליה: ואתה דבר אל בניי לאמר אך את שבתותי תשמרו כי אות היא ביני וביניכם לדרתיכם לדעת כי אני ה' מקדשכם.

בגדי שבת – לזכרון

הנה כתב הרמ"א (בדרכי משה הארוך או"ח סי' ש"א ס"ק ח' בד"ה ומ"מ) וז"ל: כתב הכל בו (סי' ל"א, ל"ע"א) דנהגו בכל [תפוצות] ישראל שלא לצאת בשבת בלתי מנעלים, או דבר שעל ידו יזכור שהוא שבת ולא יבא לחללו, ובאור זרוע (ח"ב סי' פ"ד אות י"ב) כתב דמותר לילך יחף בשבת, וכן נוהגים גדולי צרפת שהולכין כן בשבת לבית הכנסת וקורין בתורה יחף, ומיהו אין לילך יחף אפי' בחול עכ"ל, ואפשר דהכל בו לא קאמר אלא במקום שאין המנהג לילך יחף ועיי' לעיל סי' ב'. עכ"ל דרכי משה.

והטעם אפשר לומר דשבת קודש דומה לקדשים, וכמו שבקדשים אסור להסיח דעת שמא יבא לידי טומאה, כמו"כ בשבת קודש אסור להסיח דעת שמא יבא לידי חילול שבת, שהרי גם בהיסח הדעת קל לרגע יתכן לחלל שבת, וגם לא ירגיש ולא ישים על לבו כלל שעשה דבר איסור. לכן כתב הרמ"א שילבוש בגד

בזה, שהרי בגמ' רק אמרו ישתדל שיהיו לו בגדים נאים, ומנין שצריך בגד אחד מיוחד לשבת. ומביא מקור לזה מהירושלמי (פ"ח דפאה) שאמרה נעמי לרות כשיעצה לה ללכת אל בועז, ורחצת וסכת ושמת שמלותיך וכו' והק' שם וכי רות ערומה היתה אלא שאמרה לה ללבוש בגדים של שבת, וכן הוא במדרש ובילקוט שם.

ומבואר מזה שהיו לה בגדים מיוחדים לשבת, ומקור גדול הוא מהירושלמי ומדרש וילקוט, כפי שמביא הבית אפרים א.

בגדי שבת – ק"ו מכיבוד אב

טעם נוסף שצריכים ללבוש בגדי שבת, ושיהיו בגדים המיוחדים לשבת, ע"פ מה דאיתא במדרש (מ"ר תולדות פ' ס"ה, ט"ז) ותקח רבקה את בגדי עשו בנה החמודות, אר"ש בן גמליאל כל ימי שמשתי את אבא ולא שמשתי אותו אחד ממאה ששימש עשו את אביו, אני בשעה שהייתי משמש את אבא שמשתי אותו בבגדים

א. מדי דברי בו, אדבר בשבחו של הרה"ג ר' זלמן מרגליות זצוק"ל בדרך אגב בכדי להמחיש באיזה גאון מדובר, שבאמת בזמנו הוא היה גדול הדור, וחזן מגדלותו בתורה היה גם קדוש עליון, ואציין רק עובדא אחת שהיה לו עם זקה"ק בעל הדברי חיים זצוקללה, כשהיה עדיין אברך וזקנתי הרבנית ע"ה עסקה קצת במסחר לפרנסתם, הרה"ג ר' זלמן מרגליות זצוק"ל שהיה זקן היה עשיר גדול וברשותו היה בנק והלוה הרבה כספים, הרה"ג ר' זלמן בעצמו מעולם לא דרך בבנק חוץ מפ"א כששלחה זקנתי ע"ה את זקה"ק הדברי חיים בצעירותו אל הרה"ג ר' זלמן מרגליות בדבר הלוואה, הלך הגאון ר' זלמן בכבודו ובעצמו אל הבנק בכדי לסדר בקשת זקה"ק והגדיל לעשות להזכיר את עצמו בשמו ושם אמו לפני זקה"ק.

והתבטא על זה זקה"ק שאת הסמיכה הזאת שקיבל

מלוכלכים, ובשעה שהייתי יוצא לדרך הייתי יוצא בבגדים נקיים, אבל עשו בשעה שהיה משמש את אביו לא היה משמשו אלא בבגדי מלכות עיי"ש.ב

הרי הדברים ק"ו, ומה כשמשמש לאביו או לאדם חשוב חייב לשמשו בבגדי מלכות, כ"ש לשבת מלכתא שצריך ללבוש בגדי מלכות, או עכ"פ בגד מיוחד לשבת שהוא כבגדי מלכות אצלו. ולפי טעם זה מובן שגם ביו"ט, ובברית לכבוד אליהו הנביא, נוהגין ללבוש בגדי שבת.

ועכ"פ רואים מזה שלא יצא ידי חובתו בזה שילבש כובע יפה או בגד יקר שהולך בו לפגוש גוי מכובד בשביל עסקים, או איזה שר, כי צריך בגד מיוחד לשבת, שתהא בגד שאינו משתמש בו כ"א לצורך שבת.

טעם לבישת שטריימל ובעקיטשע

וא"כ ע"פ כלל הדברים הנאמרים יוצא לנו שמה שנהוג אצל חסידים ואנשי מעשה ללבוש שטריימל ובעקיטשע מקור גדול ביותר יש לו

מהרה"ג ר' זלמן בכך שהזכיר א"ע בשמו ושם אמו חשוב אצלו כסמיכתו שקיבל מאת די אלטע רב שכוונתו להגה"ק מראפשיץ זי"ע, והבאתי העובדא כעת רק בכדי להדגיש גדלותו של הבית אפרים שזקה"ק העריכו כרבו הגה"ק מראפשיץ זי"ע.

גם ידוע שהי' לומד את כל ספרי הבעש"ט, ושהחת"ס העיד עליו שאין עוד איש שהיה מכניע א"ע לפניו כמו שהיה מכניע א"ע לבעל בית אפרים.

ב. בטעם הדבר למה לקחה דוקא את בגדיו החמודות נראה לי לבאר משום שידעה שעשו עומד להגיע ולא יגש כך לאביו בבגדים מלוכלכים מגודל הקפדתו על כיבוד אב, וכדי לילך לאביו ילך לחפש קודם את בגדיו החמודות אשר לו, וכשלא ימצאם ילך לחפשם, ואדאכי והכי כבר יכרך יצחק את יעקב.

היו נגאלין. וידוע הקושיא אמאי ב' שבתות, הרי איתא (ש) אלמלא שמרו בני"י שבת ראשונה לא שלטה בהן אומה ולשון ומשמע שדי לכך שבת א'. ולהנ"ל יתיישב שפיר שהרי יש ב' חלקי שבת האחד שמירת שבת כהלכתו והשני לכבד את השבת כראוי ואלו הם שני השבתות שאם שמרו בני"י אפי' בשבת א' היו נגאלין.

והטעם אפ"ל שאם אין מכבד את השבת כראוי בלבוש נאה ומיוחד, יש ח"ו קטרוג של אדום הוא עישו, שהרי הוא כבד את אביו בבגד מיוחד וצריך ללמוד ק"ו לשבת מלכתא, אבל אם הוא מכבד את השבת כראוי בבגד מיוחד ונאה

וכשנתבטלה בעזהש"ת האינקוויזיציה ושאר מלכיות הרשעה של הנוצרים, וקבלו היהודים חירות ושיוון זכויות, קבעו לעצמם מנהג לזכר חסדי השם לחבוש בעידני שמחה ושבת וחג את הכובע, בכדי להזכיר אותנו שפעם היה אסור לנו לצאת בלי זה, וכעת הצילנו ד' מידיהם. במשך השנים שפצו את הכובע, והקנו לו את צורתו היפה העגולה והמקורית, ועשו מזה שטריימל וכובע יפה ללכת בהם בשבת וחג.

הגוי הזה כ"כ שמח והתפעל מתשובתי והוסיף שמעולם לא שמע מדבר כזה, ושחידשתי לו משהו בידע שלו. אז הוספתי לו שחושבני שעכשיו נצטרך לעשות כך גם בכגדים שהלבישו עלינו האורורים ימש"ו.

אך כ"ו אמרתי לגוי בכדי לצאת ידי חובה בדע מה שתשיב, אבל לכם אומר שהאמת הוא מכיון שהיה השטריימל בגד מיוחד ליהודים ורק ליהודים היה מותר ללכת בהם, והרי לשב"ק צריך בגד מיוחד לשבת לכן בחרו דייקא בלבוש הזה שרק יהודים הולכים בהם, ובוה נתפאר בכגד מיוחד לשבת, כי שטריימל לא יניח גוי על ראשו לעולם גם אם יצא מדעתו.

בהלכה, כי בגד נאה אחר אף שיקר מאוד הרי אם יצטרך לפגוש איזה גוי מכובד, או שצריך אשראי גדול בבנק ורוצה להתראות כאיש מכובד ילבישונו, אבל זאת בטוחני שבשטריימל ובעקיטשע לא ילך להגוי ולהעסקים כי הרי ללעג ישימו אותו, וא"כ הרי זו בגד מיוחד רק לשבת קודש.

ועוד מקורו במדרש וילקוט רות ובירושלמי פאה פ"ה, ח"ה, כנ"ל משו"ת בית אפרים.ג

בגדי שבת מקרב הגאולה

יש לפרש בזה מושארז"ל (שבת ק"ח ע"ב) אלמלא היו משמרין ישראל שני שבתות כהלכתן מיד

ג. עוד טעם לחבישת שטריימל

אוסף עוד מה שבדידי הוי עובדא לפני כשלושים שנה אחרי ששחררנו מהמלחמה הארורה של הגרמנים ימש"ו, כששהינו בפערנוואלד, היה ארגון בינלאומי של האומות שנאספו להגן ולעזור לשארית הפליטה, קראו להם האונר"א, ואז עדיין לא היה לנו כלום זולת הבגד הארור עם הפסים שהלבישו לנו הגרמנים ימש"ו, וכשהגיע החורף זכיתי שהשיגו לי שטריימל לכבוד שבת, וכך הגיע אלי הדירעקטאר (מנהל) של האונר"א, ובקשני שאסלה לו לתת לו שתי דקות של הסבר מהו השטריימל הזה, ממה הוא עשוי, ולשם מה הוא משמש.

לגוי מגושם הזה הרי לא יכולתי להסביר כל מה שהסברתי לכם כאן, ע"כ הסברתי לו לפי שכלו, שכל זאת התחיל בספרד ובאשכנז לפני הרבה שנים, כשורדפו הגויים את היהודים, ואחד הדרכים שמצאו לבזותם ולהשפילם היתה ע"י גזירה שכל יהודי חייב ללכת עם כובע של זנבות לראשו, כמו שעשו הגרמנים ימש"ו עם הטלאי הצהוב בצורת מגן דוד, הענייים עשו לעצמם כובע מזנבות חתולים, ומי שהצלחה האירה לו פנים עשה לעצמו כובע יפה מזנבות של חיות.

מהות בגדי השרד

נבוא לביאור הכתוב, ונקדים עוד מש"כ הרמב"ן על הפסוק ואת בגדי השרד ואת בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי בניו לכהן, ופי' רש"י שבגדי השרד הם בגדים שכוסו בהם כלי המקדש, והרמב"ן חולק עליו ופי' שהוא לשון שריד ופליט, והכוונה לבגדים מיוחדים שהרי אחד הוא לשון שריד, והבגדים הללו היו מיוחדים לכהן גדול.

החת"ם מפרש את בגדי השרד כהרמב"ן שהוא לשון שריד, רק באופן אחר, דקאי על השרידים ומיוחדים בדור. כלומר, שחוץ מהכהנים שיש להם בגדי כהונה, היו גם בגדים מיוחדים לכל אלו ששרתו במקדש כגון הלוויים בשרים, ושאר כל הממונים והגבאים שלא היו בשעת עבודתן כגון נושאי הכלים, או מחזיקי החצוצרות, ופותחי ונועלי שערים וכדו', גם להם היה בגדים מיוחדים, כדי שלא יעשו עבודת הקדש שעליהם בבגדים פשוטים, ונלמד מזה שלכל דבר קדוש צריך בגדים מיוחדים. והוא כנ"ל מק"ו דעשו שלהקב"ה ודאי צריכים לשמש בבגדים נאים.

יתבטל בזה הקטרוג והכח של עשו ומיד נגאלין להיות ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו.

ודבר נפלא מובא באמרי פנחס (שער ז' אות קכ"ד) שכשתבא הגאולה יראו בני"י שכל הגאולה היתה תלויה בשערה אחת, ור"ל בדבר קל ממש שלא הקפידו לעשותו, ע"כ. וכ"ש דבר זה, דהיינו לבישת בגד מיוחד לשבת, שהוא דבר קל ודאי יקרב הגאולה.

ללבשו מערב שבת

וצריך להזהר ללבשו מערב שבת ולא בשבת בבוקר. וידוע מצדיקים ויש לזה מקור ג"כ בספר חסידים, שחסיד אחד עלה לעולם העליון ובשער היכל אחד פגש באדם העומד בחוץ, ושאלו בסיבת הדבר שאינו נכנס, והשיב לו משום שכתונתו הנקיה לכבוד שבת היה רגיל ללבוש רק בשבת בבוקר, ולכן אין מניחין אותו להכנס עד שבת בבוקר.

ומב"ל זה רואים כמה זהירות צריכים בדברים אלה, כי בוודאי לחסיד זה היה ענין וטעם בזה אולי חשש מביטול תורה וכדו', ובכל זאת נענש בדבר.

ד. לבישת בגד מיוחד לתפילה

מהאי טעמא הקפידו הרבה צדיקים ללבוש בגד מיוחד לתפילה, וכן זקה"ק מלאנצהוט, ודכירנא כד הוינא טליא ממש צעיר לימים, שהיתי אצלו איזה ימים. וכשהלכנו לתפילת שחרית, בקשני שאלביש את הבעקיטשע הנאה של משי שהיה לי לשבת, ואילו אני, ילד קטן הייתי, התביישתי לבא פתאום ביום חול לביה"כ בבגדי שבת, וחששתי מכך שישאלוני האנשים בביה"כ מה יום מיומיים ומה זאת שלבשתי בגדי

שבת, לכן נסיתי להתחמק ממנו בתירוצים שונים, אך זקיני צוק"ל עמד בתוקף על שלו שאלביש בגדי שבת, והלבשתי בסוף בגדי שבת, אך כשיצא זקיני מהחדר, בקטנות דעתי הסרתי את בגדי השבת וחזרתי ללבוש את בגדי החול, והריני מתחרט ע"כ עד היום, שהרי אם צוה עלי כך היה לי לשמוע בקולו.

הרבה צדיקים הקפידו שלא לגשת לתפילה בבגדים שהולכים בהם כל היום, ויש בזה גם מטעם הכון לקראת אלו קיך ישראל (עמוס ד, יב), ולפחות צריכים

ובגדי הקדש, כמו"כ לשבת מלכתא צריכים בגדים מיוחדים.

מעשה יבואר ענין הסמיכות של פרשת המשכן לפרשת שמירת שבת, להורות שכשם שצריכים לעבודה בגדים מיוחדים ובגדי שרד

משיעור חורש"י פרשת כי תשא תשל"ח

בגילוי ראש וצ"ל שהיה להם כיפה קטנה מתחת למצנפת, ומוכח מזה שלכבוד העבודה היו חייבים במצנפת על אף שהיה להם כיפה קטנה והוא מחמת כבוד ד' והכון לקראת אלוקיך ישראל.

להתפלל בבגדים מכובדים עם כובע לראשו כי לא די שיש כיפה על הראש, ויש לזה ראי' מהתוספתא (בגמ' יומא כ"ה ע"א) כשעשו פייס הורידו מצנפת מאחד הכהנים וממנו התחיל המנין וקשה וכי עמד בעזרה

אמונה

לסכנת מות חזר ואמר רבינו צמא אני מאוד ואני בסכנה, והשיבו מאמין אתה שברגע שברא הקב"ה העולם ראה כל זה הצרה שיש לך והכין לך מים לשתות, ולא השיב תיכף עד שנתיישבה דעתו

(שמרוב חולשתו לא היתה לו הרחבת הדעת להתבונן בזה כדבעי; ולא העיז להשיב לפני רבו הקדוש דברים שאינם קבועים אצלו בלב שלם, אמנם הבעש"ט בדיבוריו הקדושים הכניס בו רוח חיים עד שנתיישבה דעתו עליו), ואמר רבינו הקדוש אני מאמין באמת, והשיבו המתן מעט, ונסעו משם דרך מועט וראו שגוי אחד נושא שני כלים עם מים על כתיפו וכשבא אצלם נתנו לו איזה פרוטה ונתן לו לשתות, ושאל מרן לגוי מה זה שאתה נושא כאן מים במדבר שמים, ואמר השר שלי נשתגע ושלחני אחר מים אל מעיין אחד ואני נושא זה המים ג' פרסאות ואיני יודע למה, ואמר מרן ראה השגחתו יתברך, ברא בשבילך שר להשתגע והמציא לך מים, וכל זה צפה השגחתו יתברך ברגע של בריאת העולם, עכ"ל"ק.

מדברי קדשו למדנו סעיף נוסף בחובת האמונה, שלא די להאמין שהוא ית"ש רואה כל המעשים אלא צריך לדעת שהוא גם קורא הדורות מראש, ובאמת זה מדברים הפשוטים וצריך רק קצת התבוננות על מנת לקבוע הדברים בלב, לידע נאמנה שכל היצור ומאורעותיה עלו במחשבה לפני יוצר בראשית באותה רגע שברא את עולמו.

ומראשית כזאת גזר שבשעה זו פלוני יהיה ביער ויתעלף מצמא, וגוי אלמוני יצוה לגוי פלוני שילך ויביא לו מים, וכן שפלוני יהיה חשוך בנים, ופלוני יהא מחוסר פרנסה, ולפלוני יהיו ילדים חולים ל"ע, הכל גלוי וידוע לפני צופה

כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כופר נפשו לה' בפקוד אותם ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם.

ופרש"י שהמנין שולט בו עין הרע והדבר בא עליהם עי"ש. ועדיין אנו צריכים למודעי למה צריך בשביל כך נתנה של מחצית השקל, הלא די שכל אחד יתן פרוטה, או איזה חתיכת חרס.

אמונה – יסוד היהדות

הנראה דהנה צריך לדעת שעיקר העיקרים ויסוד היסודות של היהדות היא האמונה, ואין כוונתי למדריגות באמונה כגון של הרה"ק הרבי ר' מייכל'ע או הבעש"ט או האריה"ק אלא אמונה פשוטה, להאמין בלב שלם שהבוכ"ע בורא ומנהיג לכל הברואים ועושה כל המעשים.

ואצל זקה"ק בעל דברי חיים זי"ע היתה עבודה קדושה באמירת סדר אני מאמין, שדרכו בקודש היתה לאומרה שלש פעמים בכל יום בהתלהבות וקולי קולות עד כי נעו אמות הסיפים, והיה גם מתרגם כל מילה ומילה בשפה המדוברת.

הכל כבר גזור בשמים

בספה"ק נתיב מצותיך (נתיב היחוד שביל ג' אות א) מביא מעשה מהבעש"ט, שנסע פעם עם תלמיד אחד במקום שמים שאין שם מים ובכמה פרסאות לא נמצאו שם מים, (וכידוע מדרכו הקדוש שהיה נוסע למרחקים בקפיצת הדרך), והתלמיד היה צמא למים עד סכנת מות, ואמר לו רבינו הקדוש צמאתי למאוד, ולא השיבו (מרוכ דביקותו בהתפשטות הגשמיות), ואחר כך כשראה התלמיד צרתו שבא

טעם הנגף מחמת מנין

נבוא בזה לבאר סיבת הנגף מחמת המנין, דהנה ענין המנין מבואר בראשונים (אבן עזרא רמב"ן חזקוני) שהיתה למטרת צאתם למלחמה, ונצטוו ליתן כופר נפשם שלא ינגפו לפני אויביהם. כי הנה הבוטח בה' איש מלחמה לא איכפת לו במספר החיילים שעומדים לעזרתו, ואבינו אברהם יצא למלחמה נגד שמונה מאות אלף איש הוא ושי"ח עבדים ולדיעה אחת (נדרים ל"ב ע"א) רק אליעזר עבדו היה עמו, ומתתיהו כהן גדול חשמונאי ובניו בלבדם יצאו ונלחמו נגד כל היוונים, וכן אמר דוד מלך ישראל (תהלים ג ד-ז) ואתה ה' מגן בעדי וגו' לא אירא מרכבות עם אשר סביב שתו עלי.

ובאם עומדים למנין לדעת כמה חיילים יש על מנת לסדרם ולשבצם באופן המועיל לעריכת המלחמה, הרי זה מורה על חסרון אמונה בהשי"ת אשר שקר הסוס לתשועה וברוב חילו לא ימלט, וזו גופא סיבה להיותם נכשלים ונגפים ח"ו.

ענין ההצלה ע"י מחצית השקל

על כן ונתנו איש כופר נפשו לה', לכפרה, על כי ישראל לא ידע עמי לא התבונן שנפשו מסורה להשי"ת אשר בידו נפש כל חי, ואם יכתבהו בספר החיים ישאר בחיים ואף אחד לא יוכל להרע לו.

ולכן התיקון לזה הוא כשמפריש מהונו לתת מחצית השקל תרומה לה', שבכך מורה שמשליך יהבו על ה', ובזכות זה הוא ניצול מן הנגף.

חשיבות הצדקה – לפי הנותן

מבואר מזה דמעלת נתינת צדקה היא שבכך מורה על אמונתו ובטחונו בהשי"ת,

ומביט עד סוף כל הדורות, ועל דעת כן ברא את העולם.

ובכ"ז זה לא נגענו עדיין במדרגת האמונה של ויאמינו בה' ובמשה עבדו, כי זו אמונה פשוטה שכל אדם מישראל חייב בה, וכל עוד ולא הגיע לידי ידיעה ברורה זו, הרי הוא מאנה את עצמו.

השלך על ה' יהבך

עלי להזכיר בענין הדרשישה ברופאים שבעוה"ר נפרץ ביותר. אדם שיש לו חולה בתוך ביתו ל"ע תחת שראשית דבר יקיים אורז"ל (ב"ב קט"ז ע"א), שהיא גם הלכה פסוקה בשולחן ערוך (יורה דעה סוף סימן של"ח), ילך אצל חכם וראש ישיבה שיבקש עליו רחמים, הינו מתרוצץ אצל הרופאים ומתייעץ עמהם בכל דבר ודבר, ואחרי שכבר בזבו מאות ואלפים אצל הרופאים הוא גם בא לצדיק ונותן לו ח"י דולר לפדיון נפש.

וכן בעסק הפרנסה סומך על כוחות עצמו במה שעובד ויגע שעות רבות ביממה, וגם לרבות שעות נוספות בעבודה צדדית, ועד שאין לו זמן לשפוך שיח בתפלת ברך עלינו את השנה הזאת וכו' שהרי עליו למהר לעבודה.

בעוה"ר מרוב הרדיפה אחרי ההון נשקעים בשערי טומאה עד שאין פנאי לעשות

חשבון הנפש להכיר חובתו בעולמו שאינו הפקר כחיה מן השדה, ותולה כל ענייניו במקרי הטבע של עליית וירידת שערים וכיו"ב מבלי לשום אל לבו להתבונן שיש מנהיג לבירה גדול העצה ורב העליליה אשר עיניו פקוחות על כל דרכי בני אדם לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו, ואין לך דבר בעולם שנעשה ללא דבר ה' וממנו ית"ש כל הרווחים וההפסדים, והלא אין לה' מעצור להושיע ברב או במעט.

מתנה כזאת ראויה להתקבל ככופר נפשו לה' כי אליו הוא נושא את נפשו.

וז"ש רש"י מהמדרש הראה לו כמין מטבע של אש ומשקלה מחצית השקל ואומר לו כזה יתנו, רצ"ל שבנתינה כזאת הטבולה באש כלומר שבאה מתוך מסירת נפש, שהוא נשרף ומתייבש להשיג את הכסף, בכך אפשר לאדם שיתן כופר נפשו לה', כי בזה מראה שיש לו אמונה שלימה בבורא עולם.

משיעור חורש"י תשא תש"מ

וממוצא דבר אתה שומע דקנה מדה של חשיבות מצות הצדקה אינה לפי סכום כסף התרומה אלא לפי סכום כסף הנשאר בידו, ולא הרי נתינת מעשר בסך מאה אלף דולר של איש עשיר (הגם שגם בזה יש נסיון אבל סוף סוף הלא משאיר בידו לעומת זה סכום של תשע מאות אלף) כנתינת מחצית השקל של איש עני, כי מסכן הזה טרח כל השבוע בזיעת אפים ועמל רב המפרכת כל גופו כדי להשיג פרנסתו הדלה, ולבסוף הוא חוסך מלחם לאכול ובגד ללבוש עבור ילדיו ומוסר להשי"ת, ודוקא

באוצר הדרוש

בדבר שאין לו קצבה ואין לו שומא בודאי לא מהני.

וא"כ אותיות התורה דכתיב בה נעו מעגלותיה לא תדע, ועיי' שבועות (ה' ע"א) מכלל דאיכא דידע בה והא כתיב לא ידע אנוש ערכה ע"ש, והוי ליה דבר שאין לו קצבה, ואיך אהני הקידושין. וע"כ דאכן לא קידשם באותיות התורה, אלא בגוף הלוחות טרם שנחקקו עליו האותיות.

קידושין במחובר לקרקע

אמנם לפי"ז נמצא דלמ"ד שהראהו מחצב סנפרינון בתוך אהלו ה"ל קידושין בדבר המחובר לקרקע ותליא בפלוגתא (עיי' קידושין ה' ע"א בתוד"ה שכן, ובהמקנה בקו"א סי' כ"ז ס"א). ואף אי נימא דקידושין חלין לאחר שנחצבו מן הקרקע, מ"מ הוי ליה כטלי קידושין מעל גבי קרקע, שגם בזה נחלקו (ועיי' בב"ש סי' כ"ז סק"ג ובמל"מ פ"ג מאישות סוף ה"א ובחת"ס סי' פ"ב).

וי"ל דמאן דאמר שפסלן מתחת כסא הכבוד, איהו ס"ל דלא מהני קידושין במחובר, או באמר טלי קידושין מעל גבי קרקע, אבל למאן דאמר דהראהו מחצב סנפרינון בתוך אהלו, ס"ל דמהני קידושין במחובר לקרקע, או בטלי קידושין מעל גבי קרקע, ודו"ק.

מדרוש בליל ש"ק פרשת עקב תשכ"ג

ויאמר ה' אל משה פסל לך שני לוחות אבנים מראשונים.

ברש"י הראהו מחצב סנפרינון מתוך אהלו וכו'. אמנם בדעת זקנים לבעלי התוס' (דברים י' א) איתא בשם מדרש: ומהיכן פסלן, פליגי בה ר' לוי ור' חנוך, חד אמר מתחת כסא הכבוד, וחד אמר מתחת אהלו היה מחצב, משם חצב לו שני לוחות. וצל"ב במאי פליגי.

נתקדשו באותיות או בלוחות

וי"ל דהנה כבר עמד זקה"ק בישמח משה דלפי המדרש שנתקדשו ישראל ע"י הלוחות, במה נתקדשו, דאין לומר שנתקדשו ע"י אותיות התורה שנחקקו עליהם, דהא פסק המרדכי דאין מקדשין כמטבע, משום דדעתא אצורתא וצורתא עבידתא דבטלה, והכי נמי באותיות דאין קונין ונקנין, והאריך לפלפל בזה דבתורה ליכא למימר עבידתא דבטלה, דדבר אלוקינו יקום לעולם, עיי"ש.

ולענ"ד י"ל טעם אחר דלא מהני קידושין באותיות התורה, לפמ"ש בקידושין (י' ע"א) דלר' יוסף שוה כסף כסף מה כסף דקיין אף שוה כסף דקיין ע"ש, ושם בדף ח' ע"א בתוד"ה והלכתא, ובשו"ע אבהע"ז סי' ל"א ס"ב, ומ"מ

תוכן הענינים

לבישת בגדים מיוחדים לכבוד השבת

בגדי שבת - לזכרון / בגדים מיוחדים לשבת / מקור הדבר / בגדי שבת - ק"ו מכיבוד אב / טעם לבישת שטריימל ובעקיטשע / בגדי שבת מקרב הגאולה / ללבשו מערב שבת / מהות בגדי השרד

אמונה

אמונה - יסוד היהדות / הכל כבר גזור בשמים / השלך על ה' יהבך / טעם הנגף מחמת מנין / טעם הנגף מחמת מנין / ענין ההצלה ע"י מחצית השקל / חשיבות הצדקה - לפי הנותן

באוצר הדרוש

נתקדשו באותיות או בלוחות / קידושין במחובר לקרקע

